

POŚWIĘCONY (409) *part praet pass pf*

poświęcony (310), **poświęcon** (57); poświęcony *a.* poświęcon (42).

poświęcony (355), **poświęcony** (2), poświęcony *a.* poświęcony (52); poświęcony : poświęcony
Leop (16:1), *WujJud* (9:1).

Pierwsze o jasne; w formach złożonych -on- (35). -ón- (6); -ón- *OrzQuin* (2); -on- : -ón- *BiałKat* (3:3), *KochPs* (5:1); *w formach niezłożonych -ón-* (1) *BiałKat*, -on- *Mącz*.

sg m N poświęcony (71), poświęcon (29); ~ (*attrib*) poświęcony (11); ~ (*praed*) poświęcony (47), poświęcon (29); poświęcony *OpecŻyw*, *SeklKat*, *KrowObr* (9), *BiałKat* (2), *WujJud*, *BudBib*, *CzechEp*, *NiemObr* (3), *KochFrag*, *SkarKaz*, *KlonFlis*; poświęcon *PatKaz II*, *PatKaz III* (2), *Leop* (3), *RejPos* (3), *KuczbKat*, *RejPosRozpr*, *SkarJedn*; poświęcony : poświęcon *KromRozm III* (1:1), *BibRadz* (2:2), *BielKron* (3:7), *CzechRozm* (1:1), *ModrzBaz* (1:1), *SkarŻyw* (4:1), *WujNT* (13:4). ◊ *G* poświęcon(e)go (7). ◊ *D* poświęconemu (3); -emu (1), -(e)mu (2). ◊ *A* poświęcony (7), poświęcon(e)go (2). ◊ *I* poświęconym (9), poświęcon(e)m (1) *OrzRozm*. ◊ *L* poświęconym (5). ◊ *f N* poświęconą (11), poświęcona (11), poświęcon(a) (40); ~ (*attrib*) -ą (4), -a (2); -ą *Mącz*, *GosłCast*; -ą : -a *KrowObr* (1:1), *SkarŻyw* (1:1); ~ (*praed*) -a (9); -ą (7); -a *KromRozm II*, *KrowObr*, *BiałKat*, *RejZwierc*, *SkarJedn*, *SkarŻyw* (2); -ą *KuczbKat*, *KochPam*, *LatHar*, *SkarKaz*; -a : -ą *BielKron* (1:1), *WujNT* (1:2). ◊ *G* poświęconej (3). ◊ *A* poświęconą (10) [*w tym:* -a (1)]. ◊ *I* poświęconą (3). ◊ *L* poświęconej (2); -ej (1), -(e)j (1). ◊ *V* poświęconą (1). ◊ *n N* poświęcone (21), poświęcono (13); -é (3), -(e) (18); ~ (*attrib*) -é (4); ~ (*praed*) -é (17), -o (13); -é *RejPs* (2), *KromRozm I*, *Leop* (2), *OrzQuin*, *BiałKat*, *BudNT*, *KochPs*, *SkarŻyw*, *LatHar*, *SkarKaz*; -o *PatKaz I*, *SeklWyzn*, *KrowObr* (3), *RejPos* (2); -é : -o *BibRadz* (2:1), *Mącz* (1:1), *BudBib* (1:1), *WujNT* (1:3). ◊ *G* poświęcon(e)go (8). ◊ *A* poświęcon(e) (1). ◊ *I* poświęconym (4). ◊ *L* poświęconym (2). ◊ *V* poświęcon(e) (1). ◊ *pl N m pers* poświęceni (49), poświęcony (1) *KromRozm I*. *subst m i n* poświęconé (21); -é (3), -(e) (18). *f* poświęconé (8), poświęcony (4), poświęconé *a.* poświęcony (1); -é (1), -(e) (7); ~ (*attrib*) -é (2); ~ (*praed*) -é (6); *Leop* (2), *WujJud* (2), *WujJudConf*, *WujNT*, -y *PatKaz II* (4). ◊ *G* poświęconych (14). ◊ *D* poświęconym (6). ◊ *A m pers* poświęcon(e) (1). *subst* poświęconé (24); -é (2), -(e) (22). ◊ *I m* poświęconymi (5) *KromRozm III*, *KrowObr*, *BudNT* (2), *WujNT*, poświęconémi (1) *OrzJan*. *f* poświęconymi (1). ◊ *L* poświęconych (6). ◊ *V m pers* poświęceni (1). *subst* poświęcon(e) (1). ◊ *sg n a. pl N subst* poświęcon(e) (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: poświęcon(y) od kogo (21), *przez kogo* (11), *kim* (5); *od kogo* *PatKaz II* (10), *KromRozm III*, *BielKron* (2), *WujJud*, *CiekPotr*; *przez kogo* *KrowObr* (2), *BibRadz* (2), *OrzRozm*, *OrzQuin*, *BiałKat*; *kim* *WujJudConf*, *CzechRozm*, *SkarŻyw*; *od kogo : przez kogo : kim* *NiemObr* (1:-:1), *LatHar* (1:-:1), *WujNT* (4:4).

Sł stp s.v. poświęcić, Cn: poświęcony, Linde XVI i XVIII w. s.v. poświęcić.

I. Imiesłów od „poświęcić” (404) :

1. *Pobłogosławiony, obdarzony łaską bożą, wybrany przez Boga, uświęcony; też w funkcji przymiotnika: święty; sanctificatus Vulg, PolAnt* (150) : Ten maieftat krolewki zewłfąd poświęcony/ botz od ducha świętego dawno był íprawiony/ botz wniem siedziál bog wierny *OpecŻyw* 20v; [*ta panna była*] półzwyączona troyako od nabłogoflawnyeyfzey troycze ízwyątey *PatKaz II* 37v; y takyefz

pożwyączony rączky yey ktoremy myala fyą bołtwa dotykacz *PatKaz II* 38; A thakyełczy ta myla panna yełth zwyecznołczy požwyączona, y łtala fyą kołczyolem bołkyem *PatKaz II* 39v; a przetołz ta myla panna nyewzyuoczye yey mathky požwyączona, ale yułz łzwyątą bądacz y blogołlauyona zwyecznołczy począta wzyuoczye łzwyątę anny *PatKaz II* 68v, 38 [2 r.], 38v [2 r.], 39, 40, 49, 70, 78v; pythane pyerue yezly byla wzyuoczye matki požwyączona [...] Trzeci yezly nad yne łzwyąte byla požwyączona *PatKaz III* 92v; panny maryey požwyączyeny nycz nyeyelth ynłzego, yedno pułzczenye ducha łzwyątego wdułchą požwyączona *PatKaz III* 93, 92v [3 r.], 93v [3 r.], 94, 94v [4 r.], 95 [2 r.] (23); Iż Pan Kryłtus tylko ras offiárowány dołic vtzynił náwieki zá wlyłtki ludzi połwięcone. *KrowObr* Bv, 145v; *Leop Lev* 19/24; W czym nam iáwnie á iáłnie okázuie/ iż przezeń y niewierni łą połwięceni á przyłżczeni do ludu iego *BibRadz I* 148v, *Hebr* 2/11, *Apoc* 22/11; to mowi Pan Bog/ gdy będę v was połwięcon/ zbiorę was s pogan á przywiodę do zyemie wálzey *BielKron* 96; Bo mąż niedowiárek przez żonę wierną/ y żóná przez wiary Chryłtułowéy/ przez mężá wierného połwięceni bywáią: wiárá iedného drugiego błogołłáwi. *BialKat* 368v [*przekład tego samego tekstu WujNT* 1.*Cor* 7/14 [2 r.]]; *WujJudConf* 231v; *RejPosWstaw* 22; *KochPs* 4, 195; O święty zborze/ y roto połwięcona *SkarŻyw* 208; Od tego czáłu ktoregoś Bogu połtanowiłá wczyłtości żyć/ ciáło twe połwięcone ielł/ y z łtáło fię kołściołem Bożym. *SkarŻyw* 393, 502; *CzechEp* 283; Z ktorego połwięcenia pan Chriłtus dowodził Bołtwá łwego [...]. Co y my mamy pilnie wvázáć/ á o żadnym inłzym łynu Bożym nie myłłic/ náđ tego/ y oprócz tego/ ktory od Oycá połwięcony ielł. *NiemObr* 103, 102, 103, 162; Dla tego fię pokrzłcili by fię odrodzili/ á człowieká łtárego z łiebie zewłoczyli/ bęđac iuż połwięceni okrom wátpliwołści/ w ciéle á we krwi iego dołtáiąc łwiátołści. *ArtKanc* N16, G2v; Bóg żaden náń nie podniólł ręki połwięconéy/ Gdy iedni z náłzéy łtrony/ drudzy byli z onéy. *GórnTroas* 28; A Tertullian [...] wlyłtkie ceremonie bierzmowánia wyráził temi łłowy: Ciáło námázuiá/ áby dułzá byłá połwięconá *WujNT* 429; iż łą [*chrzełcijanie*] połwięceni ná krzćie/ áby łwiátołliwie y łpráwiedliwie żyli. *WujNT* 435; Abowiem iedną ofiárą/ dołkonáłymi vczynił ná wieki te ktorzy bywáią połwięceni. *WujNT Hebr* 10/14, s. 287, 382 *marg*, *Rom* 15/16, 1.*Cor* 7/14 [2 r.], s. 595 [3 r.] (16); *SkarKaz* 577a, b *marg*, 578b.

połwięcon(y) przez co (11): *KromRozm I* D4; kthory dar dáię tobie wielki/ z wody iákoby národzony przes táiemnice połwięcony *KrowObr* 68v; *Leop Hebr* 10/29; *BibRadz* *7; Zowie ie łwiętymi/ że vwierzyli/ á przez wiárę łą połwięceni *WujJud* 138v; Krzyż ten iż był naczyniem náłzego odkupienia y ołtarzem nawyżłzey ofiary / ołobliwie przez dotykánie/ nołżenie y ofiárowanie Ciáłá y krwi Páná náłzego połwięcony: przetoż łłulżnie łwiętyem ielł nazwany *WujNT* 382, 773. Cf »połwięcony przez ofiarę«, »połwięcon przez łłowo boże«.

połwięcon(y) czym (11): A więc ty ielłtze nieboże bęđiesz/ włzelki/ przes Duchá łwięthego połwięcony/ ras krwiá Páná Iezu Kryłthá vkrzyżowánego [...]/ łzukał/ nowego łwięcenia/ mázánia/ y ná vrząd Apołtolłki pothwierdzeniá? *KrowObr* 132v; A tu dawa znác/ iż wlyłtko to co Kryłtus círpiał/ byłó iáko zacne połwięcenie/ ktorym był połwięcon nawyżłzy kapłan náłz y kfiáżę zbáwienia náłzego Kryłtus *BibRadz II* 120d *marg*; Pan wielki vkaże łie na zyemi iáko człowiek/ [...] głółem oycowłkim bęđzye połwięcon *BielKron* 19; Lecż dziłieyłzy dzień ziówieniem łwiętego Micháłá połwięcony ielł

SkarŻyw 422; *LatHar* 235, 238, 565; Y nie máłz inżezgo známieniá [...] / iáko to ktore śmiercią Páńlką ielt poświęczone *WujNT* 298. Cf »ofiarą poświęczone«, »poświęczeniem poświęczone«.

poświęczone w kim (7): y nikogofz [*Stary Zakon*] do wieczney [!] oyczyzny w prowadzić nie mogł / aż wyłługá y rozlanie krwi niewinney Syná Bożego wniesiona ielt / w którym ielt zákon nowy poświęczone. *SkarŻyw* 3; W tych czterech corkách Philippowych [...] po krzyżu Páńłkim pánieństwá pierwiałtki były poświęczone. *WujNT* 486, 833 *marg.* Cf »poświęczone w Chrystusie«.

cum inf (2): a przetołz połzwyączone [*ta miła Panna*] od ducha łzwyątego bycz domem bołkyemu odpoczyuanyu, y bycz matką bozą *PatKaz II* 40v, 49.

W połączeniach szeregowych (9): korałch to [*Panna Maryja*] przed początkiem łzwyata yelth oczyłczyzona y połzwyączone y zachouana *PatKaz II* 40v, 69; byli náđęci y nyeczyłci / [...] ták iż ye Páweł S. furowye bákał / y groził im / á wđy ye połzwyęczone y łwytymy / y kołcyołem bożym łwytym zowye. *KromRozm III* D5v; *WujJud* 101v; *CzechRozm* 33v; którym [*Ciałem*] w Kościele twoim / bywamy karmieni / nápowáni / oczyłścieni / poświęczeni / y z nawyżłzym Bołtwem twoim ziednoczeni. *LatHar* 565, 235; *WujNT* 580, 1.*Cor* 6/11.

W przeciwstawieniach: »poświęczone ... grzeszny (2), splugawiony, zły« (4): *KromRozm I* Iv; *WujJud* 101v; Aby ci ktorzy byli zli / poświęczeni byli. *WujNT* Aaaaaa3, 12.

W charakterystycznych połączeniach: *ciało (jest) poświęczone*(-a, -y, -eni), *człowiek, lud (ludzie)* (3), *mąż* (4), *piersi* (2), *pierwiastki* [czego], *podnożek, ręka (rączki)* (3), *Syn Boży, żona; doskonale poświęczone, przez dotykanie, głosem* [jakim], *bez krwi, na krzcie* (2), [jakim] *obyczajem* (4), [jakim] *sposobem, przez śmierć (śmiercią)* [czyją] (2), *przez wiarę, przez tajemnice, udzieleniem* [czego], *zjawieniem* [czyim]; *poświęczone od Ducha Świętego, od Ojca, w Bogu Ojcu, od Syna, od Trojcy Świętej; poświęczone od wiekow (przed wieki, z wieczności)* (8), *w żywocie (matki)* (10).

Wyrażenia: »poświęczone w Chrystusie Jezusie, w Panie« = *sanctificatus in Christo Iesu PolAnt, Vulg* (3:1): Potym rzekł [*Jozue*] do włzytkich / bądźcie połwęczeni w Pánie *BielKron* 46v; *BudNT* 1.*Cor* 1/2; *CzechRozm* 196; PAweł powołány Apoftoł Iefu Chriřtułow / [...] poświęczone w Chriřtusie Iefusie / powołány świętym *WujNT* 1.*Cor* 1/2.

»Duchem, w Duchu poświęczone« = *sanctificatus in Spiritu Vulg* [szyk 3:2] (3:2): *WujJudConf* 232v; będąc nie iáko oni / z wolej mężá y niewiáłty / ále z ducha ś. počęty / y duchem też bez miáry nápełniony y poświęczone / y tákże ná świat połány. *CzechRozm* 33v; WSzechmogący wieczny Boże / ktorego Duchem włzytko kościelne ciało bywa poświęczone y rządzone / wyłuchay nas *LatHar* 625; *WujNT* 580, 1.*Cor* 6/11.

»poświęczone w imię Pana Jezu Chryst(us)a« = *sanctificatus in nomine Domini Iesu Christi Vulg* (2): áleście połwęczeni / áleście włprawiedliwieni / w imię Pána náłzego Iefu Chriřtułá / y w Duchu Bogá náłzego. *WujNT* 580, 1.*Cor* 6/11.

»poświęczone przez ofiarę, ofiarą« = *sanctificatus est per oblationem Vulg* [szyk 2:1] (2:1): *BiałKat* 296; Otoż idę / ábym czynił o Boże wołá twoię [...]. Przez ktorą wołá ieltelmy połwęczeni przez ofiarę ciáłá Iefułá Chriřtułá raz wczynioną. *WujNT Hebr* 10/10; Ieltelmy połwęczeni przez ofiarę ciáłá Iefułá Chriřtułá raz. *WujNT* 773.

»[jakim] poświęcenim poświęcony« (1): nye yeft zadne uątpyeny aby ona [Panna Maryja] w maczyerzyfnych yefcze bądacz wnąthrznołfzczyach uyłfzym połfzwyączenym nyebyła połfzwyączoa PatKaz III 94.

»poświęcony w prawdzie« = *sanctificatus in veritate* PolAnt, Vulg (4): y zá nie ia połfwącám fámeo fiebie/ áby y oni byli połfwęconymi w prawdzie. KrowObr 212v; BudNT Ioann 17/19; WujNT Ioann 17/19, s. 375 [zawsze przekład tego samego tekstu].

»poświęcon(y) przez słowo boże« [szyk 2:1] (3): Leop *A3v; Bo wfzelkie Boże ftworzenie dobre ieft [...] ábowiem poświęcono bywa przez słowo Boże [*sanctificatur enim per verbum Dei*] y modlitwę. WujNT 1.Tim 4/5, s. 728 [zawsze przekład tego samego tekstu].

Szeregi: »poświęcony i oczyszcony« (1): NAoštátek przyfzedł fáam Kryftus ná swiát/ ábyfmy będac przezeń poświęceni y oczyfćieni od grzechow [...] zaprzeli fię rzeczy cíelefnych BibRadz *7. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]

»poświęcon(y), (i) omyt(y)« (2): ale lepyey mouyą yłf yey [Panny Maryi] czyalo fzwytę przed wlanym dufche bylo [...] połfzwyączoa y omyto PatKaz I 6v; WujNT 591. [Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.]

»(u) błogosławion(y) i poświęcon(y)« [szyk 1:1] (2): Podzmy do Smyntarzá do ktorego tefz ziemie/ iákoby do iákiey rozumney rzetzy/ ták mowicie. Abyś fię ku przyściú náłzemu vchędożył/ y błogosłáwioná/ y poświęconá ftálá KrowObr 104; RejPos 351v.

»usprawiedliwiony, (i) poświęcony« [szyk 2:1] (3): ábowiem przez tę vfność y wiárę w Kriřtuła [...] bywamy vfprawiedliwieni y poświęceni BibRadz *7; WujNT 580, 1.Cor 6/11.

Przen (1) : W pořród ziemi Tureckiey: iego [Władysława Warneńczyka] poświęconé Kości nie fá w oyczyřym grobie połozoné KochFrag 43.

a. W funkcji rzeczownika (5) : polecam was Bogu/ y słowu łáłki iego/ mogácemu nádbudowác y dáć wam dziedzictwo ze włzemi poświęconymi. BudNT Act 20/32, Act 26/18; WujNT Act 20/32; Przywileie poświęconych w żywoćie. SkarKaz 577b marg, 577b.

a. Wybrany, ustanowiony jako święty, oddany Bogu (6) : Tá Mřza przes Piątego Mikołáíá Papiežá połfwęcóná/ ktora iefth pożytetzna/ niemocnym/ fmuthnym/ więznom kupcom KrowObr 175v; BibRadz 2.Mach 15/2; WujJud 192v; powiedzieli mu [złofnikowi] žeby fię ták okrutnie á nie ludzkie nie froył/ ále ifzby dniowi chwálebnie á zacni(e) (od tego ktory wfzytko widzi) poświęconemu [*honoratae ... cum sanctitate diei*] poczćiwość záchował. BudBib 2.Mach 15/2; LatHar 350; Ambroży ś. mowi: že ten pořt nie od ludzi ieft wfřawiony/ ále od Bogá poświęcony WujNT 16.

b. O sakramencie Eucharystii (3) : BOřtwo řupelne cyalo kriřtowe řwyřtá [!] [...] cyalo řdzyewyce narodzone řlowo wcielyone natim ołtarzu połfwiacone [...]. Bądź pořdrowyona řwyřtlořcy nářfe⁸⁰. ziwota. BierRaj 20; Przes ty połfwęczone řłowá/ [...] błogosłáwíc y połfwęćić rářz Pánie to [ř]worzenie Winá KrowObr 97v.

poświęcony czym (1): gdy wfřy kápláńfkimi bywáią ony řłowá mówióńe/ To ieft Ciáło moié: wnet Bořką mocą y łáłką óny żywióły bywáią poświęconé. BielKat 321.

c. W kulcie pogańskim: stanowiący miejsce święte, uświęcony przez obecność bogów (3) : Potym tá rzeká [w której utonł Eneas] byłá poświęconá/ á Eneálá zá bogá Pogáńłki lud chwalił. BielKron

60, 22; IEłt opoká poświęcona/ Pod obłoki zawieszona: Z którój iáfné przeźrzoczyłtę/ Kryłztałowé wody czyłtę/ Szumém z góry wylatáią/ A w źródło piékné wpadáią. *GosłCast* 21.

2. *Nad którym dokonano obrzędu święcenia, któremu nadano charakter sakralny; konsekrowany; sanctificatus Vulg, PolAnt; consecratus Mącz, Cn; religiosus Mącz; sanctificus PolAnt; dedicatus Vulg; consecraneus Cn (124) :*

a. *W religii chrześcijańskiej (84) : PatKaz II 39v; KrowObr 105, 124, 125, 125v; A Pan Bog który [...] w miłofierdźiu swoim wyłłowion być nie może/ thákim W.K.M. ná vrzędzie á łtolicy twey poświęconey Krolem mieć będzie/ iáko ony dobre w Zydostwie y w Krześciánłtwie Krole miał BibRadz *3; Vłtáwił thez áby żadna mnifzká nie miałá poświęconego welum/ ázby czterdziesięci lat w czyłtości żyłá. BielKron 161; Tegoż roku Leo papyez pošłá do Niemiec [...] Frydrychowi Sáłkiemu kfiążęciu w dáry złotá rożá/ która bywa nákáždy rok w rzymie od Papyezá pošwyęcona BielKron 194v, 201, 329; A co łie vbiorow dotyczye/ teć teź Páná Kryłtułá [...] známionuiá/ á dla včziwości ták zacney ofiáry łá poświęcone. WujJud 147v; Y owłzem w niektórych potrzebách y przypadkách kościoł kielichy/ krzyże y inne łtátki poświęcone łamie/ á vbogie imi wykupuie ábo opátruie. WujNT 114, 152, 322, 728; Ogniem Práwo piłáne ten hándel przekłety Karze/ który łię śmieie rzuca ná łkarb święty: Kiedy łię kto dotyka rzeczy poświęconych KlonWor 11.*

poświęcony przez co (3): CzechEp 115; Obáč/ iż dáry [...] bywáią poświęcone przez oddánie Bogu/ y przez dotknięcie ołtarzá y inych rzeczy świętych. WujNT 98. Cf »poświęcony przez słowo boże«.

poświęcony czym (7): Prawdziwa ofiárá musí mieć tę pięć łztuk [...]. Czwarťa/ áby iákimi ceremoniámi y zwierzchnym porządkiem poświęcona byłá y błogofłáwiona SkarKaz 157a. Cf »poświęcon(y) słowem bożym«.

W przeciwstawieniu: »poświęcony ... niepoświęcony« (1): gdyż trudno poznać iefli opłatek poświęcony áłbo nie poświęcony. BielKron 465v.

W charakterystycznych połączeniach: poświęcony(-a, -e) (jest, są) kałkus, kielichy, kości, naczynie (4), opłatek, rzeczy (4), statki, stolica, szaty, świeca, święty, zawoj, zwon.

Wyrażenia: »poświęcony ku czci [czyjej]« (2): Niechay będzie poświęcony ten kościoł/ tá káplicá áłbo ten ołtarz/ w imię Oyca y Syná y Ducha Świętego/ ku ćci Bogu y chwálebney dziewicy Máryey KrowObr 219, 103.

»(niechaj będzie) poświęcony w imię [czyje = boże]« [szyk 2:1] (3): Profimy cie Pánie/ áby tá Swiecá w imię twoie poświęconá/ ku tey nocney ciemności łkázeniu nieułtawáiąc trwáłá KrowObr 88; Niechay będzie poświęcony then Zwon Pánie/ W imię Oycá/ y Syná/ y Ducha Swietego/ ku ćci Świętemu Brykcemu KrowObr 103, 219.

»kościół (jest a. bywa, a. aby był) poświęcony« [szyk 9:1] (10): SekłKat V2v; KrowObr 102v [2 r.], 219, Ssv; INnocencjus pirwłzy [...] vłtáwił áby kościoł iedno raz był poświęcony. BielKron 158; WujJud 185; OrzJan 19; SkarKaz 455a marg, Oood.

»miejsce (jest) poświęcone« = religiosus locus Mącz; sacrum Calep [szyk 6:1] (7): Abowiem ná mieyłthcách poświęconych niebywa podeźrzenia ná cudzołstwo. GroicPorz 112; Mącz 351c; OrzQuin N; BudBib 2.Mach 2/8; SkarŻyw 213 [2 r.]; Calep 935b.

»olej (bywa) poświęcony« (5): Abowiem oléy/ którym ochrzczeni ludzie są y bywają pomazani/ na ołtarzu bywa poświęcony. *BiałKat* 243v; á téy wiary Sakramentem y znakiem zwierchnim iest Oléy poświęcony. *BiałKat* 383v; *WujJud* 169; *SkarŻyw* 278; Małz [...] y wyprawę na daleką onę á niebezpieczną wieku przyślęgo drogę/ ołtateczne oleiem poświęconym pomazanie. *LatHar* 678.

»ołtarz (bywa) poświęcony« [szyk 2:1] (3): SYxtus wtory Papież [...] then wstawił aby na poświęconych ołtarzoch może bywały *BielKron* 153; *ReszPrz* 18; W którym zakonie Pan Chrystus nie dopuścza/ aby dar był wietrzy niżli ołtarz: ále v nas ołtarz od dárow bywa poświęcony. *WujNT* 98.

»poświęcon(y) (jest a. bywa) słowem bożym, przez słowo boże« = *sanctificatus per verbum Dei et oratione PolAnt; verbo Dei sanctificatus Modrz* [szyk 4:3] (6:1): *SeklKat* V2v; (marg) Wódá chrztu czemu pożyteczna. (-) gdyż nie káżdá wodá tey mocy ma: dla tego wiedzcie/ iż thá słowem bożym iest poświęconá. *BiałKat* 238v; *WujJud* 185; *WujJudConf* 163; Bo bywa poświęcone [*miejsce*] przez słowo Boże y modlitwę. *BudNT* 1.Tim 4/5; Paweł powieda/ że pokarm bywa poświęcon słowem Bożym á modlitwą [*sanctificari cibum sermone Dei et precatione*]. *ModrzBaz* 53, 53.

»poświęcona woda« (1): który na próśby y modlitwy nález/ przy błogosławionéy albo poświęconéy wodzie iest bytnością swoią/ przez modlitwy w kościele do tego powołány *BiałKat* 241.

Szeregi: »błogosławiony i (albo) poświęcony« [szyk 2:1] (3): Ták tedy naprzod mowicie stoiąc/ kiedy Opáćichę albo Kxinią święćicie. [...] Aby na ten Płatek albo zawoy/ na iey Głowę włożony twoie błogosławieństwo stąpiło/ iákoby ten płatek albo ten zawoy/ był błogosławiony/ y poświęcony *KrowObr* 147v; *BiałKat* 241; *SkarKaz* 157a.

»egzorcyzowany to jest poświęcony« (1): Przystąpiwszy zwlekliście szaty y byliście mazani oleiem egzorcyzowanym (to iest poświęconym/ y nád którym szatánkie wyklinanie było) *SkarŻyw* 278.

»poświęcony a święty« (1): Temero. Gwałcę/ fromocę/ obrazam á zwałzczá poświęcone á święte rzeczy. *Mącz* 442c.

Przen (16) : A z mego iarzęcego wosku na poświęconym kałkufie wiania iestem miłofciam wazem ti księgi wymyślił *LudWieś ktv*; á pewnie y od zaráźliwey náuki ich oczyścił: że ten będzie naczyniem poświęconym y pánu wzytecznym. *CzechEp* 31; *WujNT* Hebr 9/18.

poświęcony ku czemu (2): *BibRadz* 2.Tim 2/21; Iełliby się tedy kto od tych oczyścił: będzie naczyniem ku wczćiwosci poświęconym [*erit vas in honorem sanctificatum*] y wzytecznym Pánu *WujNT* 2.Tim 2/21.

Wyrażenia: »na cześć poświęcony« (1): Iesli się przeto kto wyczyści od tych/ będzie naczyniem na cześć poświęconym [*in honorem sanctificatum*]/ y zgodnym Pánu/ na wszelki skutek dobry nágotowany. *BudNT* 2.Tim 2/21.

»krwią (Pana) Krystusową (a. Jezu Chrysta, męczennikow itp.), przez krew poświęcon(y)« = o uświęceniu przez krew odkupienia przelaną podczas męki i śmierci na krzyżu lub przez mękę i śmierć męczenników [szyk 8:2] (9:1): Yefliż oni/ wyftęmpne myędzy sobą máiąc/ fwyęci byli/ pogotowyy wlyftek kołcyoł/ krwią Kryftułowá poświęcony/ fwyęty yest *KromRozm* III D5v, Q3; *KrowObr* 105, 106v; A toć iest to miałto Boże/ á toć iest to miałto święte Ieruzalem/ to iest w onym nędznym mieście ziemskim w Ieruzalem krwią tego Báránká nálezgo niewinnego poświęconym á okropionym *RejAp* 181v; *RejPos* [279]v; *SkarŻyw* 397; potym też od wiela ludzi słýżał/ iż W.M. ku tey

ftolicy świętey Apoftolſkiej/ ku tym to mieyſcom niezliczonych męczennikow krwią poſwięconym/ oſobliwą á vprzeymą chęć mieć raczyſz *ReszList* 142; iákoż mniemaćie dáleko froźſze záſłuży karánia/ ktoryby Syná Bożego podeptał/ y krew teſtámentu/ przez którą był poſwięcony [*in quo [= sanguine] sanctificatus est*]/ pokaláną być rozumiał/ y Duchá łáſki zelżył? *WujNT Hebr* 10/29, s. 852.

Szereg: »poſwięcon(y) a (p)okropion(y)« [*szyk 1:1*] (2): *RejAp* 181v; á coż owſzem beſpieczniej káždy tego może być iſt/ kthory iuż iſtotnie przez wiárę ſwoię pokropion á poſwięcon ielt iemu ſwiętą krwią ie⁸⁰ *RejPos* [279]v.

a. *O sakramencie Eucharystii (12)* : gdy nie dla przyimowania ſacramentu bywa czyniona [*msza papieſka*] ale za duźſze/ niemoczne/ konie/ wolij owcze [...] niemoże być tam prawdziwy ſacrame^{nt}/ bo nie dla tego ielt poſwieczony dla czego gy pan Chriſtus wſtáwił. *SeklKat* Y2v; *WujJud* 263v.

Frazy: »kielich Krwie Pańſkiej bywa poſwięcon; poſwięcona być krew Pańſka może« (1:1): Bo kiedy Kielich Krwie Páńſkiej bywa poſwięcon/ tedy ij zowá táiemnicą Wiáry. *KuczKat* 160; poniewaź gdzie práwego winá y winnego ſmáku nie máſz/ poſwięcona być krew Páńſka nie może/ áni tám ielt *SkarJedn* 346.

Wyrażenia: »w chlebie poſwięcon(y); poſwięcony chleb« (2;1): Ale záſię ſłowá Páńſkie y moc poſwiáćania czyni to/ że Ciáło Páná Chriſtuſowe prawdziwe ielt pod oſobą poſwięconego chlebá *WujJud* 225; *SkarJedn* 274, 344.

»Panu Bogu poſwięcony« (1): tedy ci/ które Dyakony zowiemy/ dáią káżdemu z ónych/ którzy fá/ ku wżywaniu/ chleb/ wino/ y wodę/ z czynieniem dzięk pánu Bogu poſwięcóné *BialKat* 273v.

»sakrament poſwięcony (być (nie) może)« [*szyk 3:1*] (4): iſz ták wprzálnym iáko w kwaśnym chlebie/ poſwięcony Sákráment przenaſwiéťſzy być może *SkarJedn* 274; Przenachwálebnieyſzy Sákráment/ raz w Wielki czwartek poſwięcony/ cáły rok dla chorych chowáią: mieniác iż ſię innych dni ſwiężo poſwięconego chorym dáć nie godzi. *SkarJedn* 345, 344.

»poſwięcon ſłowem bożym« (1): Nierozkażał ci pan Chriſtus/ krwie y ciáła ſwego [...] chowác w klatcze [...]. Ale na wſelkim vcźciwym mieſczv/ gdzie kto poźáda przyiác/ może być poſwieczono ſłowem bożym/ y rozdawano *SeklWyzn* c2v.

»wino poſwięcone« (1): poniewaź wierzymy/ że y pod iedną oſobą/ y owſzem pod namnieyſzą ſtuczka áłbo kropką chlebá áłbo winá poſwięconego nie mney ielt zupełny Pan Chriſtus *WujJud* 178v.

b. *W religii żydowskiej Starego Testamentu (31)* : A plec báráná wárzony/ y ieden kołacz z koſſá przálny [...] wzięwłſy/ poda w ręce Názareuſſá [...]. A wzięwłſy záſie od niego te rzeczy/ podnieſie ie przed oblicznością Páńſką: y gdy będą poſwięcone doſtáną ſie káplánowi *Leop Num* 6/20, *Ex* 30/29, 32, *2.Par* 31/18; Tá¿e wſzytki ty rzeczy poſwiećifz/ áby były naſwiéťſze/ A co ſie go iedno dotknie poſwiecone będzie [*sanctificabitur*]. *BibRadz Ex* 30/29; Ale zá pierworodne od Krowy/ Owce/ y Kozy nie będźiefz brał okupu/ ábowiem fá poſwiecone *BibRadz Num* 18/17; Y wniolł rzeczy poſwiecone oycá ſwego/ y rzeczy ktore ſam poſwiećił do Domu Páńſkiego/ ſrebro/ złoto/ y naczynia. *BibRadz 1.Reg* 15/15, *Num* 18/19, 29, 32, *1.Par* 23/28, *2.Par* 24/7 (14); *BielKron* 33v [2 r.], 37v; tedym rozdárł odzienie ſwe y poſwieconą ſzátę/ á tárǵaiąc włofy zgłowy y zbrody ſwey/ ſiadłem zámyſliwłſzy ſię y zátroſkawłſzy. *RejZwierc* 47; *BudBib 3.Esdr* 8/70, *2.Esdr* 12/47, I 334b *marg*; Bądź łáſkaw ná

miáfto fwoie/ wieczny pánie/ [...] Tám przymiesz ofiárę cnoty/ tám kładzioné Ná twóy óltarz będą cielce poświęconé. *KochPs* 77; Y niechciał [*Józef*] go lądá gdzie grześć/ ále ná mieyfcu ná to obránym y poświęcony^m/ w ziémi obiecány w Hebronie *SkarKaz* 386a.

W charakterystycznych połączeniach: cielec poświęcony(-e, -a), miejsce, rzeczy (11), szata.

Wyrażenia: »naczynie poświęcone« = *vas sanctum a. sanctorum PolAnt* (3): Rozdział Wrotnych lofem/ ktorzy máią kthorych drzwi pátrzyć/ ktorey ftrony/ ktorzy fkárbu/ y naczynia poświęconego przyftrzegác. *Leop* 1.*Par* 26 *arg*; *BibRadz* 1.*Mach* 14/15; *BudBib* 2.*Mach* 9/16.

»ofiara poświęcona« (1): Zá grzech lepak ludu póspolitego/ zabił ná ofiárę Kozlá/ [...] przydawfzy ktemu niektóre ofiáry poświęcone. *BielKron* 38.

»poświęcony w poświęcaniu« (1): Potym włożył mu Infulę ná głowę/ á ná niey zawięcił bláchę złóthą ná czele/ poświęconą w poświęcaniu [*consecratam in sanctificatione*] *Leop Lev* 8/9.

c. *W kulcie pogańskim* (9) : Fas habere, Zá poświęconą mieć á nie fmieć fie dotknąć. *Mącz* 118d, 363a, 443c; gdy niemogli mocą przepomoc Rzymian [...]. Vbráli fwoie Kápłany w fzáty poświęcone/ y dáli im pochodnie ognifte w ręku nieść przed woýkiem. *BielSpr* 44v; [*Manasses*] náładził gáie poświęcone/ y kłaniał fię wżem gwiazdom niebiełkim *BudBib* 2.*Par* 33/3; Po rumách było dofyć/ y po rozwałonych Wieżách ludzi/ po grobách (co grzech) poświęconych. *GórnTroas* 70, 10.

Wyrażenie: »poświęcony óltarz« (1): W ten czas/ oycze/ áni iuz bogom fwym dufay/ Ani fię poświęconych óltarzow łápay *KochOdpr* D2.

Przen (1) : Mnie świętobliwé pánie [*tj. muzy*] w kubku złotym wody Káftáliyfkiéy podáią/ [...] Kładąc ná głowę moię więniec záfłuzony/ Z mirtu/ z kádźidlá/ wonny z wieków poświęcony. *GosłCast* 10.

3. *Wyświęcony, uczyniony kimś, wyniesiony na jakieś stanowisko duchowne lub świeckie* (33) :

a. *W dziedzinie życia religijnego* (32) :

α. *W religii chrześcijańskiej* (28) :

αα. *O święceniach kapłańskich, sakrze biskupiej itp.* (24) : *PatKaz* II 31v; Aby wfzelkiemu fludze twoich poświęconych Bífkupow/ ktorzyby ręce fwoie chćieli przykryć fpokorą/ ratzyłeś im dáć/ [...] tzyftość ftwoiego miłofierdzia *KrowObr* 129; *BielKron* 323v; Przeto więcý wierzę Dionyzyułowi iáko Bilkupowi poświęconemu przez Páwłá Apoftołá/ y Arcybífkupá wielkiégo/ á niżli wfzytkiemu Gminowi Pofelłkiému *OrzQuin* F3v; Nie tylko íam Pan Chríftus [...] miał tę moc grzechow odpufzczenia, ále iá też mieli przezeń/ y od niego/ naprzod Apoftołowie; á po nich kápłani/ od nich poświęceni. *WujNT* 39.

poświęcon(y) na kogo, na co (8): Zá czym musiał żywot on odmienić [*św. Chryzostom*]/ [...] áby innym ludziom był pożyteczny: Y był poświęcon ná Dyakoná. *SkarŻyw* 86; *WujNT* 652. *Cf Wyrażenia.*

poświęcony na co [= w jakim celu] (1): *WujNT* 801 *cf* »powołany i poświęcony«.

poświęcony przez co (3): Acz S. Páweł od Bogá był náuczony/ y [...] od Páná Chríftuśá ná Apoftolftwo náznáczony/ [...] wfzákże oto przez ludzie był odłáczony/ y przez wkładanie rąk poświęcony. *WujNT* 452, 513, Aaaaaa3v.

Wyrażenia: »(arcy)biskupem, na dostojność biskupią poświęcony« (2:1): przy Cefarzu Ottonie wtorem/ ná doštoyność Bifzupią [!] poświęcony był. *SkarŻyw* 353; Potym [...] od Papieža błogofławieństwo wziął/ y Arcybifkupem Pogánłkim poświęcony ielt. *SkarŻyw* 575; *WujNT* 513.

»na (kapłański) urząd, na kapłaństwo poświęcon(y)« [szyk 4:1] (3:2): bo kapłany byuayą poźwyzaczeni od byfkupa na kapłanyłky urząd *PatKaz II* 38; *KromRozm III* N5v, P4v; Ale což o fwym Apoštole Lutrze powiećie/ ktory [...] śmiał vczyć/ że y niewiały łufznie á fprawiedliwie ná Káplánłstwo poświęcone być mogą? *WujJud* 170; *WujNT* 453.

Szeregi: »obrani y poświęcony« (1): Choćia Apoštoł nie od ludzi/ ále od łamego Bogá ná vrząd Apoštołki był obrány y wezwány: wżákże przecię [...] chciał być od ludzi ná tenże vrząd obrány y poświęcony. *WujNT* 652.

»poświęcon(y) i (albo) postanowiony (a. stawion)« (2): Anákletus vczeń Pyotrá s. od niego ná káplánłstwo ftawion álbo poźwyęcon *KromRozm III* N5v; Aczkolwiek Bifkupi y káplani mogą być miánowani/ obieráni/ y praelentowani od krolow/ [...] wżákże nie mogą być poświęceni y poftánowieni/ iedno od Bifkupow *WujNT* 744.

»powołany i poświęcony« (1): wżákże nie wżyscy máią mocy przepowiadánia fłowá Bożego [...] y fzałowánia ś. Sákrámenty: iedno ci ktorzy ná to ośobliwie fą powołáni y poświęceni. *WujNT* 801.

»uczyniony i poświęcony« (1): Z Bárnábafzem od infzych vczniow/ z woli Duchá S. oddzielony/ y po modlitwach y pościech/ przez wkładanie rąk Bifkupem y Apoštołem vczyniony y poświęcony *WujNT* 513.

Przen (4) :

Wyrażenia: »na kapłaństwo poświęcony« (1): Y owífem powyedáya/ iż wífłycy krzełciyánye/ ták ftárzy/ yáko dzyeći/ ták byałe głowy/ yáko mężczyzny fą káplany/ krwyą páná Kryftułowá ná káplánłstwo poźwyęceni *KromRozm III* I4v.

»krwią Pana Krystusowá poświęcony« (1): *KromRozm III* I4v cf »na kapłaństwo poświęcony«.

a) O Matce Boskiej (3) :

Wyrażenie: »na kapłański urząd poświęcona« (3): o to zwyecznołzczy yełth [*Maryja*] nakapłanłsky urząd poźwyzaczona *PatKaz II* 38, 38, 38v.

Szereg: »wybrana (a. obrana) i poświęcona« (2): [*panna Maryja*] uyłfzey uybrana y poźwyzaczona nyłzly kapłany *PatKaz II* 38, 38.

ααα. W funkcji rzeczownika (1) : Gdy ná Káplánłstwo y inne Stany Duchownę [!] Władykowie święcá/ żadną miárą bez pieniędzy być nie może: áby tyle á tyle kop zá to dáć niemiał poświęcony. *SkarJedn* 347.

ββ. O zakonnicach (5) :

W połączeniu szeregowym (1): Obiecuiefz wftawitznie dziewiłstwo chowác? odpowieda/ obiecuię. A chcełz być błogofławioná/ poświęconá/ y Kryłthułowi nawyłłfzego Krolá Synowi poślubioná? *KrowObr* 148.

Wyrażenia: »poświęcona (Panu) Bogu« [szyk 1:1] (2): Ieśli dziewicá poydzie zá mąż/ nie zgrzełzy: [...] O tey mowi ktora nie ielt poświęconá Bogu. *SkarŻyw* 457, 192.

»poświęcona mniszka, panna« (1:1): Sługá Chryftułow Ambrozyus/ poświęconym Pánnom. *SkarŻyw* 67; Oná lię boiác [...] włożyła ná lię zakonną zaślubionych iuż Bogu pánienek/ kápice: áby lię tym wymowić iáko mniżká poświęcona mogła. *SkarŻyw* 510.

Szereg: »oddana i poświęcona« (1): przebywłzj rzekę: do one⁸⁰ Biskupá przyłzła. Y przezeń Pánu Bogu oddaná y poświęconá ielt/ y ono velum ábo załlonę zakonną ná wieczną czyftość swoię/ [...] zwefelem odniołła. *SkarŻyw* 192.

β. *W religii żydowskiej Starego Testamentu* (3) : Rzekł też Pan Bog do Moizelzá przymi k łobie Aarona brátá twoiego [...] / áby mi zá kápłaná był Aaron/ y wczyniłz vbior święty w ktorymby mi poświęcony służył *BielKron* 34, 37v; kazał P. Bog Moyzelzowi wczynić [...] oleiek drogi/ y pomázác im Aarona y lyny ie⁸⁰ na kápłáńtvo. Y ták przybráne⁸⁰ y poświęcone⁸⁰ poštáwił przed ludem włztykim *SkarŻyw* 491.

b. *W dziedzinie życia państwowego: o ceremonii koronowania* (1) :

Wyrażenia: »poświęcony na krolestwo« (1): Krol/ iuż Krolem poświęconem przez Arcybiskupá/ ná Krolestwo będąc/ thák Przysięga Krolełthwu łwemu. *OrzRozm* B4.

4. *Oddany, ofiarowany, przeznaczony; devotus Mącz, Calep; sacratus, votus Calep; consecratus, sanctificatus Vulg* (92) : Plato y Prozerpiná theż thám kościoły swoie mieli: Apollinus Kranio y Marz mieli też tám poświęcone słupty. *BielKron* 288; *Mącz* 508a; *Calep* 935b, 1140b.

poświęcony dla czego (1): Lucus – Cziemnilas, dla przibitkow bozich poświęcony. *Calep* 615b.

poświęcony do czego (1): Niemała vmárłemu poćiechá/ tám leżeć [...] / gdzie mieyłce do tego poświęcone ielt. *SkarKaz* 386b.

poświęcony komu a. alicui (63): Abowiem pan bog liedząc w krolestwie iego świętobliwołci/ poświęconym wyłoko poštáwił łtolec/ áby tu włsytko opátrował *RejPs* 16v; NAKłóń miły pánie łáskáwe włly twoie [...] á day łáskáwą odpowiedz prozbam moiem/ á wezmi ná opiekę łwą dułłę moię zwłáłczá iž ielt poświęcona tobie. *RejPs* 127v, 34v, 35, 38, 69, 101v (11); *KromRozm II* 13; *KrowObr* 80, Ss2v; *BibRadz I* 196a marg, II 426a marg; *BielKron* 36; Libethrus, Studnia w Macedoniei Mufis poświęcona. *Mącz* 192a; Pátrzayże iáko to ielt wdzięczny á powážny dzień v Páná tego/ że y táiemnice łwe zyawia/ [...] y rozliczne im błogółławieństvá okázuię dniá tego łobie poświęconego. *RejAp* 11, 73v; *RejPos* [226]v; *RejZwierc* 186, 265; Kto dołtápi twéy góry/ ó włzechmocny pánie/ Albo ná mieyłcu tobie poświęconym łtanie? *KochPs* 33, 109; *SkarŻyw* 341; *KochPieś* 2, 55; TObie niechay tá kártá będzie poświęcona/ Zacny Hrábiá/ z Tęczyná *KochPam* 79; Y oné Apollowi miałtá poświęconé/ Gdy gwałtowna moc przyłzła/ zołtály zburzoné. *GórnTroas* 20; á przetoż ten wiátr/ rołkołzy y Wenerze poświęcony ielt. *KlonFlis* A4v; Cyprido [...] Opuść ná chwilę Ankon vłubiony/ Y Cypr weloły tobie poświęcony/ Spuść łie nád Wiłłę/ obacz náłzę ziemię *SzarzRyt* D4v. Cf *Wyrażenia*.

poświęcony k(u) czemu (7): Słuzno to yełth yłz panna marya poczáta przelz grzechu, abouyem oduyekow była po łzwyączona ktemu yze ona myála łyna bozego porodycz *PatKaz II* 68v; Nie twoy to wrząd Ozyálł/ bys miał pálić wonny zápal Pánu Bogu/ ále Kápłáńłki: to ielt łynow Aaronowych/ ktorzy łą poświęceni ku tákowey połludze *Leop 2.Par* 26/18; iž włzlyłtki narody pewne nieiákie Świętá y połpolite miewały/ ktore ku łpráwie rzeczy łwiętych y Bosłkich v nich poświęcone były. *KuczKat* 295; *RejPosRozpr* c2v; *BudBib Eccli* 49/9. Cf »poświęcony ku czci«.

poświęcon(y) na co (11): PatKaz II 37v; ale który fie vrodził w narodzie Lewi/ then fie nie odkupował/ bo ten narod był Pánu Bogu ná kápłáńftwo poświęcon BielKron 36; RejPosRozpr c; [chrześcijanie] Ná káżdym mieyfcu gdzie miefzkáią/ máią domy ná modlitwę poświęcone SkarŻyw 362; WujNT 167. Cf »na chwałę bożą poświęcony«, »poświęcony na pamięć«, »na służbę bożą poświęcony«.

Ze zdaniem celowym (1): Abowiem złe⁸⁰ vcczyli/ który od żywota mátki fwoiey ieft poświęcon áby był prorokiem/ áby wywrócił/ y wyrwał/ y záturcił/ y záfie áby budował y odnawiał. Leop Eccli 49/9.

W charakterystycznych połączeniach: poświęcona(-y, -e, -eni) jest (są) czystość, dzień (2), gory, karta, miasta, miejsce (3), naczynia, ofiara panny, ptak, rząd rzecz(y) (3), skala (2), skarby, słup, studnia, syn, srebro, wierni, wysep, złoto; poświęcony bałwanom, kapłanom, na kapłaństwo (2), na modlitwę, muzom, na ofiarę świętą, ku posłudze, ku sprawie, ku sprawowaniu, świętobliwości [czyjej], świętemu (2); z żywota matki poświęcony.

Wyrażenia: »bogini(ej) [której], bogu [któremu] poświęcony« (3:1): Kościół w Efezie w Grecyey bogini Diánie poświęcony niezmierney wielkości BielKron 269v, 461v; Martius campus, Plác á mieyfce w Rzymie [...] Bogu Marłowi poświęcone. Mącz 210c, 2c.

»Bogu (Ojcu) (a. Panu, a. Panu Bogu) poświęcon(y)« = sanctificatus Domino Vulg; sanctus Domino PolAnt [szyk 19:7] (26): PatKaz III 105v; KrowObr 101; Leop Ez 48/14; Ale wżytko złoto y srebro/ y naczynia miedziáne y żelázne będą poświęcone Pánu BibRadz Ios 6/19; Y obchodzili fwięto kuczek [...]. Potym vftáwiczną paloną ofiarę/ ták w pierwsze dni Miefiącá iáko też we wżytki vroczyfte fwiętá Pánu poświęcone [in omnibus solemnitatibus Domini sanctificatis] BibRadz 1.Esdr 3/5, Zach 14/20, I 478d marg [2 r.], Zach 14/21; BielKron 36; RejPos 55v, 272v, 346; poniewafz Świętá należą ku pierwszey tablicy Zakonu Bożego/ á przeto świętá Bogu lámemu poświęcone być máią á nie ludziom. WujJudConf 188; RejPosRozpr c2v; Bo pan/ któremu to ieft mieyfce poświęconé/ Bogiem ná czály nam ieft niefkończoné. KochPs 72; A gdzie ony Anielkie mniłkie fzáty? [...] gdzie czyfność twoiá Bogu poświęconá? SkarŻyw [237]; GrochKal 26; OrzJan 112; WujNT 56, 93, 198 marg, 382, 412, 415; Rzeczy od dobrych ludzi Bogu poświęcone, Ma zá świetłkie: á ktore Rzeczypořpolitey Należą, zá fwe włafne bez wftydu poczyta CiekPotr 19.

peryfr. »bogom ziemnym poświęcony« = przeznaczony na śmierć (1): A tá niewiáftá póydzie iuz pod ziemię. A idę do niéy przeżegnác iá kofá/ Bo to iuz bogóm ziemnym poświęcony/ Komu ia kofá włos vftrzygę z głowy. KochFrag 46.

»na chwałę bożą (a. Panu) poświęcon(y)« (2): ták też niegodzi się [...] żędac oney w Małżeńftwo/ ktora ná fłużbę y ná chwałę Bożá ieft poświęcona. KuczbKat 350; RejZwierc 186.

»poświęcony ku czci Panu (a. bogu)« (2): Mącz 198c; Pátrzay że pilno/ iáko vftáwicźnie złodzyey chodzi około domu thwego/ ábyć gi podkopác mógł/ á wydrzecíci owieczkę ktorą z opieki twoiey/ poświęconá ku czci Pánu twoiemu? RejPos 346.

»imieniu [czyjemu = bożemu] poświęcon(y)« [szyk 2:1] (3): racz miły panie przywiefc [...] na miejsce chwalebne twemu z wiekow ymieniu poświęcone. RejPs 174v; KromRozm II 13; KrowObr 169.

»poświęcony na pamięć [czyją]« (1): Niechay będzie ten Ołtarz poświęcony Bogu wżechmogącemu/ y chwalebney dziewicy Maryey / y wżyſtkim ſwiętym/ ná imię y ná pámięć/ Świętego Iácká álbo Fráncifká *KrowObr* 101.

»Panu Chrystusowi (a. Synowi Bożemu) poświęcony« (2): *KrowObr* 148; iż Kościół ieſt ná ziemi/ tho ieſt ludzi zgromádenie ktorzy Pánu Chriftuſowi poſlubieni y poświęceni ſą *KuczbKat* 80.

»na służbę bożą poświęcony« (2): *KuczbKat* 350; Brác z kościołá ábo od przełożonych kościelnych/ rzeczy Bogu y onym oddáne y ná służbę Bożą poświęcone/ [...] ták wiele waży przed Bogiem iákoby to kłámſtwo y zdrádá sftála fię lámemu Duchowi ś. *WujNT* 416.

Szeregi: »obrani i poświęcony« (1): nauyelke rzeczy yeſt obrana y poſzwyączona ta myła panna *PatKaz II* 37v.

»oddan i (a) poświęcon« (2): Iáko było nápiſano w zakonie Páńſkim Iż káždy męſzczyzná czo ſie naprzod vrodzi z mátki fwoiey/ miał być oddan á poświęcon Pánu. *RejPos* 55v; *RejPosRozpr* c2v.

»poświęcon(y), (i) ofiarowan(y)« [*szyk 1:1*] (2): Ná káżdym myeyfcu bywa poſwyęconá y ofyárowaná imyenyu moyemu ofyárá czyſta. *KromRozm II* 13; *Calep* 316a.

»poſlubiony, (i) poświęcony« [*szyk 3:1*] (4): *KrowObr* 148; *Mącz* 184c; *KuczbKat* 80; Ci/ iáko y drudzy/ pieniądze zá przedáne máiętnoſci fwe dawáli nie do rąk Apoſtolſkich/ ále [...] (iáko rzeczy Bogu poświęcone y poſlubione) kładli przed nogi Apoſtolſkie. *WujNT* 412.

»poświęcony a (i) przywłaſzczony« [*szyk 1:1*] (2): *Acidalus. Fons Veneri* sacer Zrzodło tak rzekące w Boecii Bogini Venus przywłaſzczone y poświęcone *Mącz* 2c, 198c.

a. *W funkcji rzeczownika [komu] (1) :*

Szereg: »wybrany a poświęcony« (1): A ták wy wſyfcy wybrani/ á iemu [*Bogu*] poświęceni ſpoczciwoſcią wielką wyſławiaycie iego *RejPs* 49v.

a. *Dedykowany [komu] (1) :* Dedicatus, Przypifány Poświęcony. *Mącz* 85c.

b. *O nadawaniu nazw (imion ſwiętych) kościołom [komu] (3) :* A niedáleko ieżdząc/ niechay kto obydzie/ w Krákwie wſyſtki kościoły/ y niechay ſpyta/ ktorego tu ſwiętego kościół? (*marg*) Krákwkie kościoły komu poświęcone. (–) *KrowObr* 219v; á tám czynił poſługi Bogu/ ſwoim obyczáiem/ w kościele kthory był pierwey pannie Máriey poświęcon *BielKron* 313v; y działy fię cudá niezliczone we wſytkich kościołách iemu [*ſw. Szczepanowi*] poświęconych *WujNT* 428.

5. Pochwalony, uwielbiony, ſwięty (5) : áby pogánie poználi zem ia Pan (mowi Pan Bog) gdy będę poświęcon miedzy wámi przed ich oczymá/ y wezmę was z národow pogáńskich *CzechRozm* 118.

Fraza: »iżby (a. aby) było poświęcone (ſwięte) imię Jego (a. Boże)« (3): gdyż to wieſz/ iż to ieſt wola á przeźrzenie Páná twego/ áby on doſwiádfzył ſtałoſci twoiey/ á iżby było w thobye poświęcono ſwięte imię iego. *RejPos* [279]v, 281; *BiałKat* 206.

Szeregi: »pochwalon a poświęcon« (1): áby było w nich [*członkach Kościoła*] pochwalono á poświęcono imię ſwięte iego. *RejPos* 281.

»uwielbion i poświęcon« (1): Będę wten czás vwielbion y poświęcon [*magnificabo me, et sanctificabo me*]/ [...] A dowiedzą fię zem ia ieſt Pan Bog. *BibRadz Ez* 38/23.

**** Bez wystarczającego kontekstu (2) :** *Mącz* 363c; Sacer – Poświęczoni. *Calep* 935b.

II. Imiesłów od „poświęcić się”; o nazarejczykach (który złożył starotestamentowe ślubowanie oddania się Bogu na określony czas) (5) :

Wyrażenie: »Panu (Bogu) poświęcony« [szyk 2:1] (3): winá w groniech thák świeżego iáko fuffonego niebędą iadáli/ przez wífyltek czás iáko fą Pánu poświęceni [*voto Domino consecrantur*] *Leop Num 6/3; BibRadz I 141c marg; Mącz 243a.*

Szereg: »poślubiony, (i) poświęcony« [szyk 1:1] (2): prawdziwi Názáreyczycy/ to ieft poślubieni y poświęceni Pánu rozrywáią moc lwá ryczącego *BibRadz I 141c marg; Mącz 243a.*

αα. W funkcji rzeczownika (2) : ieden takéż plácek cíenki/ wziąwfý/ poda w ręce Názáreuffá/ gdy będzie ogolona głowa iego. [...] á potym iuż może pić on poświęcony wino. *Leop Num 6/20.*

Szereg: »nazareus to jest poświęcony« (1): Tedy fie ogoli Názáreus/ (to ieft poświęcony) [*nazareus*] przededrzwiami Przybytku przymierza *Leop Num 6/18.*

Synonimy: **1.** błogosławiony, oczyszczony, omyty, święty, zbawiony; **2.** błogosławiony, egzorcyzowany, poświętny, przeżegnany, święty; **3.** mianowany, obrany, pomazany, postanowiony, powołany, wybrany; **4.** obiecany, obrany, oddany, ofiarowany, poślubiony, powołany; **b.** przypisany; **5.** pochwalony, uwielbiony.

Cf **NIEPOŚWIĘCONY, POŚWIĘCIĆ**